

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ' Λυκείου

Τίτλος:

«Αξίες για μια καινούργια κοινωνία»

ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ) ΑΛΕΞΙΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αξίες για μια καινούργια κοινωνία

Δημιουργός

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Απρίλιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Κοινωνιολογία: Ενότητα 2η, Μορφές κοινωνικής οργάνωσης, ελληνική κοινωνία, 2.3.1 Κοινωνικές αξίες στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Ενότητα 3η, Κοινωνικοποίηση και κοινωνικός έλεγχος, 3.5. Η κοινωνικοποίηση ως συνεχής διαδικασία κοινωνικής μάθησης.

Έκφραση – Έκθεση για το Ενιαίο Λύκειο. Θεματικοί Κύκλοι: Ενότητα 20η. Ελλάδα–Ευρώπη–Κόσμος.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Κοινωνιολογία

Χρονική διάρκεια

Τρεις (3) διδακτικές ώρες

Χώρος

Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με υπολογιστές, βιντεοπρωτζέκτορα και ηχεία ή το εργαστήριο πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί ο εξοπλισμός της σχολικής αίθουσας με φορητούς υπολογιστές, βιντεοπροβολέα και ηχεία ή η δυνατότητα χρήσης του εργαστηρίου πληροφορικής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο αντλεί από το σενάριο: Πανταζής Μητελούδης, Κοινωνικές αξίες, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Λυκείου, 2014.

Τα δύο σενάρια σχεδιάστηκαν για να εφαρμοστούν στο ίδιο τμήμα με συνδιδασκαλία των δύο εκπαιδευτικών που τα δημιούργησαν. Συνεργάζονται και διαλέγονται μεταξύ τους αντλώντας και συμπληρώνοντας το ένα το άλλο. Μπορούν να εφαρμοστούν και τα δύο μαζί ή το καθένα ξεχωριστά.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο φιλοδοξεί να εγείρει τον προβληματισμό των μαθητών σχετικά με τις κοινωνικές αξίες και τους λόγους που ωθούν τις κοινωνίες να τις καθιερώνουν ή να τις μεταβάλλουν και να τις προσαρμόζουν σε νέα δεδομένα.

Οι μαθητές αρχικά αποδομούν τον λόγο κινηματογραφικής ταινίας, με σκοπό να καταγράψουν αξίες που παρατήρησαν στην κοινωνία των Βουσμάνων και στη συνέχεια συζητούν σχετικά στην ολομέλεια συγκρίνοντάς τες με αξίες που διέπουν τη σύγχρονη κοινωνία. Κατόπιν συνεργάζονται σε ομάδες με στόχο να επιλέξουν τις αξίες στις οποίες οι ίδιοι δίνουν τη μεγαλύτερη βαρύτητα και οι οποίες θα ήθελαν να διέπουν τη ζωή τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στόχος του σεναρίου είναι να ωθήσει τους μαθητές να προβληματιστούν σχετικά με τις αξίες που έχει υιοθετήσει η σύγχρονη κοινωνία. Με αφορμή απόσπασμα κινηματογραφικής ταινίας οι μαθητές παρατηρούν, καταγράφουν και συζητούν τις αξίες που διέπουν την κοινωνία των Βουσμάνων, αντιπαραβάλλοντάς την με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα την οποία βιώνουν. Σε επίπεδο ολομέλειας, εφαρμόζεται η πρακτική του ισότιμου διαλόγου που αξιοποιεί τις εμπειρίες των ίδιων των μαθητών και ενισχύει περαιτέρω την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Στη συνέχεια εργάζονται σε ομάδες με στόχο να επιλέξουν τις αξίες στις οποίες οι ίδιοι δίνουν τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Στη διαδικασία αυτή σημαντική είναι η συμβολή της ομάδας, στο πλαίσιο της οποίας κάθε μαθητής λειτουργεί ατομικά, αλλά και συνεργάζεται και με τα υπόλοιπα μέλη για την παραγωγή ενός τελικού προϊόντος. Όσον αφορά τον ρόμβο της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012), αγγίζονται όλες οι πλευρές, ωστόσο ενεργοποιούνται κυρίως οι γνώσεις για τον κόσμο, η επανεξέταση στάσεων και αξιών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να αντιληφθούν οι μαθητές το περιεχόμενο των λέξεων αξία και θεσμός.

- Να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους οι κοινωνίες υιοθετούν αξίες και θεσπίζουν θεσμούς.
- Να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους οι κοινωνίες μεταβάλλουν τη στάση τους απέναντι σε αξίες ιεραρχώντας τις διαφορετικά ή ανανοηματοδοτώντας το περιεχόμενό τους.
- Να ενισχυθούν στην ενσυνείδητη, υπεύθυνη και αιτιολογημένη διατύπωση των απόψεών τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στόχος είναι:

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με μονοτροπικά και πολυτροπικά κείμενα, να τα διαβάσουν κριτικά και να τα αξιοποιήσουν λεξιλογικά και ιδεολογικά
- Να ασκηθούν στην παραγωγή κειμένων σε προφορικό και γραπτό λόγο, ώστε να καταφέρουν να κοινοποιήσουν τις απόψεις τους στην ολομέλεια και να τις στηρίξουν επαρκώς, στο πλαίσιο της προετοιμασίας τους για τις Πανελλαδικές εξετάσεις.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται να καταστούν ικανοί οι μαθητές:

- Να αποκωδικοποιούν μηνύματα, ιδεολογίες, αξίες από διαφορετικά είδη κειμένων.
- Να παράγουν προφορικό λόγο συμμετέχοντας σε ομαδική συζήτηση.
- Να συνθέτουν και να διατυπώνουν λογικά οργανωμένο λόγο προφορικό ή γραπτό.

- Να παράγουν πολυτροπικά κείμενα (παρουσίασης) ικανά να συνοδεύσουν επαρκώς τον προφορικό λόγο μέσω του οποίου οι ομάδες θα κοινοποιήσουν τις απόψεις τους στην ολομέλεια.

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται να ασκηθούν οι μαθητές:

- Στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων γραπτού λόγου.
- Στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων οπτικών (εικόνας).
- Στην παραγωγή νοήματος από την ανάλυση όλων των παραπάνω γλωσσικών και μη μηνυμάτων (πολυτροπικός γραμματισμός).
- Στην παραγωγή ψηφιακών κειμένων με την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Διδακτικές πρακτικές

- Εξάσκηση στην ενεργητική ακρόαση (μαθαίνω να ακούω το συνομιλητή μου για να συνθέτω απόψεις και να καταλήγω σε επιχειρήματα και συμπεράσματα).
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας μέσα από την ομαδοσυνεργατική δουλειά.
- Χρήση των ΤΠΕ: Οι μαθητές εργάζονται ομαδικά κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών για την παραγωγή και τη σύνθεση του υλικού που θα χρησιμοποιήσουν, κατά την παρουσίασή τους στην τάξη. Επομένως, οι νέες τεχνολογίες αξιοποιούνται και ως μέσο διδασκαλίας (άντληση υλικού, περιβάλλον κεντρικής προβολής) και ως μέσο πρακτικής γραμματισμού εφόσον επιδιώκεται η εξοικείωση των μαθητών με τις ιδιαιτερότητες του ψηφιακού λόγου και στο πλαίσιο της κριτικής αποδόμησης των ιδιαιτεροτήτων των κειμένων τους. Με αυτό τον τρόπο το σενάριο εφάπτεται

και στους τρεις αλληλένδετους κύκλους (Κουτσογιάννης 2011) οι οποίοι ορίζουν τη σχέση ΤΠΕ και γλωσσικής διδασκαλίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση για τη σύνταξη του σεναρίου αποτέλεσαν οι συζητήσεις με τον συνάδελφο κ. Πανταζή Μητελούδη, ο οποίος διδάσκει στο ίδιο τμήμα το μάθημα της Κοινωνιολογίας. Η διαρκής συνεργασία μεταξύ μας για τη διδασκαλία τμημάτων της ύλης που προσεγγίζονται και στα δύο μαθήματα ωρίμασε την ιδέα σχεδιασμού και εφαρμογής σεναρίων από κοινού. Ένα από τα κοινά θέματα, πρόσφορο σε τέτοιου είδους συνεργασία, είναι και η διδασκαλία σχετικά με τις αξίες οι οποίες διέπουν τις κοινωνίες.

Επιπλέον, αφορμηση για τον σχεδιασμό του παρόντος σεναρίου αποτέλεσε το δημοσίευμα [«Τεχνικές ενεργοποίησης της φαντασίας»](#) (βλέπε το δημοσίευμα και στο [Παράρτημα](#)), στο οποίο γίνεται αναφορά σε μια ενδιαφέρουσα ιδέα της εκπαιδευτικού Sheila Cordray να θέσει σε ομάδες μαθητών της το πρόβλημα: «Εσείς οι λίγοι άνθρωποι από τη γη έχετε επιλεγεί με ειδικά κριτήρια για μια πολύ σοβαρή αποστολή. Θα μεταφερθείτε σε έναν άλλο πλανήτη με τις ίδιες συνθήκες για τον ανθρώπινο οργανισμό και εκεί θα δημιουργήσετε τη δική σας κοινωνία». Το ίδιο ερώτημα σκέφτηκα κι εγώ να αξιοποιήσω προσαρμόζοντάς το, βέβαια, στις απαιτήσεις του δικού μου σχεδιασμού και των στόχων που θέσαμε με τον συνάδελφο που συνεργαζόμαστε.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το θέμα του σεναρίου ανήκει στους θεματικούς κύκλους οι οποίοι διδάσκονται στη Γ' Λυκείου στο πλαίσιο της προετοιμασίας των μαθητών για τις Πανελλαδικές εξετάσεις.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το σενάριο κατευθύνει τους μαθητές σε αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι μαθητές στην τάξη διαβάζουν, αποδομούν κείμενα και συνθέτουν δικά τους εργαζόμενοι ομαδικά γύρω από υπολογιστές. Συμβάλλει δηλαδή το σενάριο στη δημιουργία νέων ταυτοτήτων ικανών να κινούνται με ευχέρεια στην κοινωνική πραγματικότητα, όπως αυτή προκύπτει στο νέο περιβάλλον γνώσης.

Κείμενα

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου

[Ενότητα 4η, Κοινωνικοί θεσμοί](#): 4.1 (Τι είναι κοινωνικοί θεσμοί). 4.2 (Αναγκαιότητα των κοινωνικών θεσμών).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Μ. Ρουμελιώτου & Ε. Παπάνης, 2007, [Αξίες, θεσμοί και τοπική ανάπτυξη](#). [πηγή: penthileus.blogspot.com]

Ταινία «The Gods Must Be Crazy» (Και οι Θεοί τρελάθηκαν), Jamie Uys, 1980.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η διδακτική ώρα

(Στη σχολική αίθουσα, εξοπλισμένη με Η/Υ, βιντεοπροβολέα και ηχεία. Οργάνωση τάξης: μετωπική.)

Προβάλλονται αποσπάσματα της ταινίας «Και οι Θεοί τρελάθηκαν», ενώ οι μαθητές καλούνται να σημειώνουν κατά τη διάρκεια της προβολής τις αξίες που διέπουν την κοινωνία των Βουσμάνων. Συγκεκριμένα, προβάλλονται τα αποσπάσματα:

1. Από την αρχή έως και το 15΄.50 (η κοινωνία των Βουσμάνων).

2. Από το 24'.23 έως και το 25'.22 (η σκηνή με τον μπαμπούινο).

3. Από το 55'.30 έως και το 58'.54 (συνάντηση με τους «Θεούς»).

4. Από το 1.06'.37 έως και το 1.14' (η ζωοκλοπή, το δικαστήριο και η φυλακή).

5. Από το 1.47.06 μέχρι το τέλος (η εκπλήρωση του στόχου).

Όταν τελειώσει η προβολή οι μαθητές ανακοινώνουν τις αξίες που σημείωσαν και ο διδάσκων ή κάποιος από τους μαθητές τις καταγράφει στον πίνακα της τάξης, ώστε να αποτελέσουν τη βάση για τη συζήτηση που θα ακολουθήσει.

Ακολουθεί συζήτηση:

- για τις αξίες που διέπουν την κοινωνία των Βουσμάνων και για τις ανάγκες οι οποίες τις καθιέρωσαν,
- για τις αξίες που προβάλλονται στις σύγχρονες «πολιτισμένες» κοινωνίες και για τις ανάγκες οι οποίες τις ενέπνευσαν.

2η διδακτική ώρα

(Στη σχολική αίθουσα, εξοπλισμένη με 5 ή 6 Η/Υ και βιντεοπροβολέα. Οργάνωση τάξης: σε ομάδες.)

Οι μαθητές παίρνουν τη θέση τους στις ομάδες (5 ή 6 ομάδες, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών του τμήματος) και ανοίγουν το [φύλλο εργασίας](#) που έχει φροντίσει ο διδάσκων να περάσει στην επιφάνεια εργασίας κάθε υπολογιστή. Το φύλλο είναι κοινό για όλες τις ομάδες και περιλαμβάνει τα αποσπάσματα δύο κειμένων. Οι μαθητές καλούνται να ανταποκριθούν στην παρακάτω υπόθεση:

Εσείς οι λίγοι άνθρωποι από τη γη έχετε επιλεγεί με ειδικά κριτήρια για μια πολύ σοβαρή αποστολή. Θα μεταφερθείτε σε έναν άλλο πλανήτη με τις ίδιες συνθήκες για τον ανθρώπινο οργανισμό και εκεί θα δημιουργήσετε τη δική σας κοινωνία.

Σκεφτείτε μια κοινωνική αξία και έναν κοινωνικό θεσμό που θα θεωρούσατε ως τα πλέον απαραίτητα θεμέλια της κοινωνίας, στη νέα σας πατρίδα. Παρουσιάστε τις επιλογές σας στους συμμαθητές σας προβάλλοντας τα κοινωνικά οφέλη που συνεπάγεται η ύπαρξή τους και τους κινδύνους για την κοινωνική βιωσιμότητα που εγκυμονεί η έλλειψή τους.

Συνοδέψτε την παρουσίασή σας με PowerPoint.

3η διδακτική ώρα

(Στη σχολική αίθουσα, εξοπλισμένη με 5 ή 6 Η/Υ και βιντεοπροβολέα. Οργάνωση τάξης: σε ομάδες.)

Ολοκλήρωση των εργασιών των ομάδων και παρουσίαση στην ολομέλεια.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εσείς οι λίγοι άνθρωποι από τη γη έχετε επιλεγεί με ειδικά κριτήρια για μια πολύ σοβαρή αποστολή. Θα μεταφερθείτε σε έναν άλλο πλανήτη με τις ίδιες συνθήκες για τον ανθρώπινο οργανισμό και εκεί θα δημιουργήσετε τη δική σας κοινωνία.

Αφού συμβουλευτείτε τα παρακάτω κείμενα (κυρίως για να διευκρινίσετε τη σημασία των λέξεων αξία και θεσμός) και αξιοποιήσετε τα όσα έχετε αποκομίσει από σχετικές συζητήσεις που έγιναν στην τάξη στο πλαίσιο του γλωσσικού μαθήματος ή άλλων μαθημάτων, σκεφτείτε μια κοινωνική αξία και έναν κοινωνικό θεσμό που θα θεωρούσατε ως τα πλέον απαραίτητα θεμέλια της κοινωνίας στη νέα σας πατρίδα. Παρουσιάστε τις επιλογές σας στους συμμαθητές σας προβάλλοντας τα κοινωνικά οφέλη που συνεπάγεται η ύπαρξή τους και τους κινδύνους για την κοινωνική βιωσιμότητα που εγκυμονεί η έλλειψή τους.

Συνοδέψτε την παρουσίασή σας με PowerPoint.

1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Αξίες, θεσμοί και τοπική ανάπτυξη

(Απόσπασμα)

Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Ευστράτιος Παπάνης

Οι κοινωνικές αξίες αποτελούσαν πάντοτε τις «κατευθυντήριες γραμμές» για την πορεία τόσο των ατόμων όσο και ολόκληρων κοινωνιών. Ακόμη και στις πιο πρωτόγονες κοινωνίες και πολιτισμούς ο άνθρωπος ήταν ψυχικά δεμένος με τη γη στην οποία ζούσε και αναζητούσε συνεχώς τρόπους για να διαμορφώσει τις συνθήκες εκείνες διαβίωσης που θα του εξασφάλιζαν αρμονική σχέση με τις δυνάμεις της φύσης.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η ανάπτυξη μιας περιοχής – και ακόμη περισσότερο η αγροτική ανάπτυξη – είναι στενά συνδεδεμένη με τις θεμελιώδεις αξίες των κατοίκων της, καθώς και τις στάσεις που κρατούν απέναντι στους θεσμούς. [...]

Παρόλο που η έννοια των αξιών συχνά συγχέεται με εκείνη των ηθικών αρχών, οι αξίες είναι κάτι ευρύτερο. Μπορεί να συνδέονται με το σώμα και την ύλη (καθαριότητα, κάλλος), μπορεί να είναι πνευματικές (αντικειμενικότητα, ειλικρίνεια, δικαιοσύνη), ψυχολογικές (θάρρος, γενναιότητα) ή ψυχικές (αρμονία, αγάπη,

αυτοθυσία). Ουσιαστικά, αποτελούν την κινητήρια δύναμη για την ανθρώπινη συμπεριφορά. Σε αντίθεση με τις δεξιότητες ή τις στάσεις, που βρίσκουν εφαρμογή σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κοινωνικά πλαίσια, οι αξίες ισχύουν σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δράσης και αντανακλώνται παντού. Αποτελούν το καταστάλαγμα της γνώσης που έχει αποκτήσει μία κοινωνία δια μέσου των αιώνων και κατευθύνουν τις διαδικασίες σκέψης, τις συναισθηματικές διεργασίες, τις προτιμήσεις και τις συμπεριφορές.

[...]

Σύμφωνα με παλαιότερες έρευνες σε διάφορους λαούς, ο θεσμός της οικογένειας και τα συγγενικά δίκτυα αναφέρθηκαν από τους ερωτώμενους ως τα πιο σημαντικά, ακόμη και σε χώρες όπου τα οικογενειακά δίκτυα δεν θεωρούνται ιδιαίτερα ισχυρά [...]

Σε επίσης σημαντική θέση τοποθετούν οι ερωτώμενοι την αξία της φιλίας, θεωρώντας ότι «η επαφή με τους φίλους δίνει νόημα στη ζωή». Σε ορισμένες έρευνες μάλιστα, δεν γίνεται καμία διάκριση από τους συμμετέχοντες ανάμεσα στα οικογενειακά και φιλικά δίκτυα (Burbank, 1992. [...])

Μία άλλη σημαντική αξία για τους ανθρώπους, όπως έχει προκύψει από παλαιότερες έρευνες είναι η θρησκεία, ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους και τους πάσχοντες από κάποια ασθένεια. Οι Campbell et al. (1991), Dempster et al. (2002) και ο Bradley (1997) σε έρευνές τους βρήκαν ότι τα άτομα που έπασχαν κάποια ασθένεια τοποθετούσαν τη θρησκεία σε υψηλή θέση στο σύστημα αξιών τους. Σε έρευνες που διεξήχθησαν στην Ιρλανδία και τη Σουηδία βρέθηκε ότι η θρησκεία καταλάμβανε την πέμπτη θέση στην ιεραρχία αξιών των ερωτώμενων (Browne et al., 2002, Hilleras et al., 2001, Nilsson et al., 1998).

Άλλες σημαντικές αξίες που αναδείχθηκαν μέσα από έρευνες είναι η οικονομική ανεξαρτησία και αυτονομία, ο ελεύθερος χρόνος και η υγεία. Στην έρευνα του Farquhar (1995) τα υλικά αγαθά και η οικονομική άνεση αναφέρθηκαν ως σημαντικά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου οι ερωτώμενοι συμπεριέλαβαν τη συμμετοχή τους σε συλλόγους, αποδίδοντας έτσι σημαντικό ρόλο και στο κοινωνικό κεφάλαιο (Bowling et al., 2002). Ανεκτίμητο αγαθό για τη ζωή θεωρήθηκε και η υγεία, τόσο η σωματική όσο και η ψυχική, ιδιαίτερα από τους ηλικιωμένους ανθρώπους και εκείνους που αντιμετώπιζαν ήδη κάποιο πρόβλημα υγείας.

[...]

Ολόκληρο το κείμενο μπορείτε να το διαβάσετε, αν θέλετε, [ΕΛΩ](#)

2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Να μεταβείτε στην ακόλουθη διεύθυνση και να συμβουλευτείτε τα κείμενα 4.1 (Τι είναι κοινωνικός θεσμός) και 4.2 (Η αναγκαιότητα των θεσμών):

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL104/66/534,1940/>

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΛΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο είναι πολύ απλό στον σχεδιασμό του, εφόσον δεν απαιτούνται ιδιαίτερες υποδομές ή γνώσεις/δεξιότητες από τον διδάσκοντα ή τους μαθητές. Γι' αυτό τον λόγο ελαχιστοποιούνται οι παράγοντες που μπορούν να παρεμποδίσουν την εφαρμογή του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. ΤΠΕ και γλωσσική διδασκαλία: Οι τρεις αλληλένδετοι κύκλοι. Στο Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλισιάνη, *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Μητελούδης, Π. 2014. *Κοινωνικές αξίες*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Γ' Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«Τεχνικές ενεργοποίησης της φαντασίας»

του Θανάση Πάνου

«Δημιουργήστε μια νέα βιώσιμη κοινωνία»

Η καθηγήτρια Sheila Cordray, (A simulation of social processes in political and economic institutions) εφάρμοσε την ακόλουθη τεχνική για την διδασκαλία της έννοιας «κοινωνία» από την σκοπιά της δομο-λειτουργικής θεωρίας, χώρισε την τάξη τα σε μικρο-ομάδες των 6-7 μαθητών (αγόρια και κορίτσια) και τους έθεσε το εξής πρόβλημα: εσείς οι λίγοι άνθρωποι από τη γη έχετε επιλεγεί με ειδικά κριτήρια για μια πολύ σοβαρή αποστολή. Θα μεταφερθείτε σε έναν άλλο πλανήτη με τις ίδιες συνθήκες για τον ανθρώπινο οργανισμό και εκεί θα δημιουργήσετε τη δική σας κοινωνία.

Η Κορντρέν δεν έβαλε κανένα απολύτως περιορισμό για την μορφή της κοινωνίας και δόθηκε στους σπουδαστές ελευθερία επιλογής των επιμέρους ρυθμίσεων της κοινωνικής τους πραγματικότητας. Το μόνο που τονίσθηκε ιδιαίτερα ήταν ότι η νέα αυτή κοινωνία θα έπρεπε να είναι βιώσιμη.

Θα έπρεπε δηλαδή να διαθέτει τα αναγκαία θεσμικά πλαίσια και τους μηχανισμούς εκείνους οι οποίοι θα επιτρέπουν στα άτομα να διαβιούν χωρίς μεγάλη δυσκολία. Η ευρυθμία παρουσιάστηκε σαν προϋπόθεση της νέας τάξης πραγμάτων. Παρά τις λογικές αμφισβητήσεις και απορίες, όπως μας πληροφορεί η ΚΟΡΝΤΡΕΗ, οι μαθητές δούλευαν με μεγάλο ζήλο και τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά. Αρχικά ζητήθηκε παράταση της προθεσμίας υποβολής των προσχεδίων των νέων κατοικιών, γιατί όλες ανεξαιρέτα οι μικρό – ομάδες βρήκαν το χρόνο πολύ περιορισμένο και τα θέματα φοβερά πολύπλοκα. Μια τόσο σπουδαία υπόθεση απαιτούσε προσοχή και έθετε σε λειτουργία όλες τις διανοητικές ικανότητες των σπουδαστών. Ο λαβυρινθικός χαρακτήρας των βιώσιμων θεμάτων είχε προκαλέσει την περιέργεια τους και το πείραμα φάνηκε ότι κέρδιζε τη σκέψη των μικρών διαστημικών αποίκων. Το οικονομικό σύστημα, το πολιτικό σύστημα, η θρησκεία και η οικογένεια ήταν τα κύρια θέματα για την ρύθμιση των οποίων σημειώθηκαν οι περισσότερες διαφωνίες. Η θεσμική κάλυψη της παιδείας δεν απασχόλησε ιδιαίτερα τους μαθητές! Εκείνο που ήταν σημαδιακό στις ατέλειωτες αντεγκλήσεις τους και αξίζει να υπογραμμισθεί ήταν η σαφής διαφοροποίηση των ιδανικών καταστάσεων από το πρακτικά εφικτό. επικράτησε από την αρχή ένας ρεαλισμός στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων. Μερικοί μάλιστα παραδέχτηκαν στο τέλος ότι θα ήταν αδύνατο, χωρίς τη γνώση που απέκτησαν στην άσκηση αυτή, να αντιληφθούν το μέγεθος των δυσχερειών που παρουσιάζονται σε μια κοινωνία όταν προσπαθεί να αντιμετωπίσει σφαιρικά τη δυναμική των θεσμικών πλαισίων ικανοποιώντας όλες τις κοινωνικές τάξεις της.

Πρόσθετα ενδιαφέρουσα ήταν η απομόνωση δογματικών και αναρχικών τάσεων που εκδηλώθηκαν σποραδικά. Εξτρεμιστικές προτάσεις για απόλυτα, ολοκληρωτικά θρησκευτικές κοινωνίες ή για τον ελεύθερο έρωτα των ατόμων απορρίφθηκαν χωρίς πολλές διαδικασίες. Δεν υπήρξε επίσης ατομικιστική θεώρηση του ανατιθεμένου σε αυτούς έργου. Γενική ήταν έτσι η άποψη ότι το έργο των κοινωνιών είναι μια συλλογική υπόθεση και κανείς δεν εξαιρείται από αυτή.

Η ΚΟΡΝΤΡΕΗ γράφει επιπλέον ότι μόνο μερικές μικρό-ομάδες ανάθεσαν την ευθύνη εγκαθίδρυσης των νέων κοινωνιών και το συντονισμό της επιχείρησης σε ένα αρχηγό. Οι περισσότερες υποχρέωσαν τα μέλη τους να εκτελέσουν το έργο υποδομής με μια κατανομή της εργασίας κατά θεσμούς. Μετά το πέρας των διαβουλεύσεων, οι

μαθητές έγραψαν συλλογικές αναφορές στις οποίες επεξηγούσαν με λεπτομέρειες τον καταστατικό χάρτη της δικής τους κοινωνίας. Οι αναφορές αυτές παρουσιάστηκαν κατόπιν σε όλη την τάξη και έγινε η σχετική κριτική.

Η ΚΟΡΝΤΡΕΗ συνόψισε υπεύθυνα τις κεντρικές ιδέες τους και υπέδειξε τα φανερά κοινά σημεία των πολλαπλών θεσμικών τους σχεδίων. Εκτός από την έννοια «κοινωνία», έγιναν εύκολα καταληπτές από τους μαθητές έννοιες όπως «θεσμός», «ρόλος», «τάξη», «θέση», καθώς και μερικές θεμελιώδεις διαδικασίες όπως η θεσμοποίηση, ο κοινωνικός έλεγχος, η κοινωνική αλλαγή, κλπ.

Η τεχνική αυτή μπορεί φυσικά να διαφοροποιηθεί από τον κάθε δάσκαλο ανάλογα με τον επιδιωκόμενο παιδαγωγικό στόχο του.

Ο φυσικός – εκπαιδευτικός Κ. SAGAN εφάρμοσε με επιτυχία σε σειρά τηλεοπτικών εκπομπών ανάλογα πειράματα που μαγνήτιζαν το συμμετοχικό ακροατήριό του.